

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 52/2025-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1184/4-VYS-PO-2020 a proti postupu Okresnej prokuratúry Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Pv 61/21/7707 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Prešove (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1184/4-VYS-PO-2020 a postupom Okresnej prokuratúry Prešov (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2Pv/61/21/7707 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Navrhuje tiež prikázať okresnej prokuratúre konať bez zbytočných prieťahov, zrušiť trestné stíhanie sťažovateľa, priznať primerané finančné zadost'učinenie 2 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Požiadal tiež ústavný súd o ustanovenie advokáta v konaní pred ústavným súdom [§ 34 ods. 1 v spojení s § 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom

súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pozn.].

2. Z obsahu rukou písanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa okresného riaditeľstva ČVS: ORP-1184/4-VYS-PO-2020 vznesené obvinenie pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona. Uvádza, že 2. októbra 2024 bol prítomný na záverečnom preštudovaní vyšetrovacieho spisu, keď vyšetrovateľovi oznámil, že po účinnosti novely Trestného zákona (zákon č. 40/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení uznesenia Ústavného súdu SR uverejneného pod č. 41/2024 Z. z. s účinnosťou od 15. marca 2024, pozn.) a znížení hranice škody na 700 eur jeho skutok nie je trestný a vyšetrovateľ by mal trestné stíhanie zastaviť. Napriek tomu bola na sťažovateľa okresnou prokuratúrou 11. decembra 2024 podaná obžaloba. Sťažovateľ zdôrazňuje, že zdĺhavý proces vyšetrovania má negatívny vplyv na jeho psychiku, nezvláda stres a tiež pretrváva u neho pocit právnej neistoty.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľa spočíva v tvrdenom porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods.1 dohovoru postupom orgánov činných v trestnom konaní označených v záhlaví tohto rozhodnutia. Poukazujúc na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), sťažovateľ uvádza, že vyšetrovanie trvalo 48 mesiacov, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné. Svojím správaním k dĺžke napadnutého konania neprispel, naopak, od začiatku vyšetrovania spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní a bol nápomocný pri vyšetrovaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všetky zákonom o ústavnom súde požadované náležitosti (§ 39, § 43, § 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 186/2010, I. ÚS 7/2023) a namietané porušenie označených práv sťažovateľa možno posudzovať spoločne.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí aj pre čl. 6 ods. 1 dohovoru) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci

na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného riaditeľstva a okresnej prokuratúry:

7. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor sa odvodzuje z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 287/2021, II. ÚS 291/2020, I. ÚS 172/2022).

8. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje ochranu len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď porušenie práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade orgánmi činnými v trestnom konaní, pozn.) trvalo alebo ešte pretrváva (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Prednesené právne názory ústavného súdu sú akceptované aj judikatúrou ESĽP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok ESĽP z 20. 6. 2006, sťažnosť č. 69484/01, body 61 až 65; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok ESĽP z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

9. V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti hovoriť vtedy, ak v čase, keď bola ústavná sťažnosť podaná ústavnému súdu, už zo strany orgánu verejnej moci nedochádzalo k namietanému porušovaniu práva, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018, IV. ÚS 159/2021, II. ÚS 302/2021, I. ÚS 405/2022).

10. Zo samotného odôvodnenia ústavnej sťažnosti vyplýva, že obžaloba smerujúca proti sťažovateľovi bola okresnou prokuratúrou podaná 11. decembra 2024, čím sa v tejto veci skončilo prípravné konanie a začala sa súdna časť trestného konania. V čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (14. januára 2025, pozn.) sa teda trestná vec sťažovateľa už nachádzala v štádiu po podaní obžaloby, v ktorom rozhoduje o ďalšom postupe vo veci samej príslušný súd. Z vyjadrenia prokurátora okresnej prokuratúry vyplýva, že obžaloba bola prijatá 12. decembra príslušným Okresným súdom Prešov, na ktorom je vo veci sťažovateľa vedené trestné konanie

pod sp. zn. 33T/58/2024. Podaním obžaloby stratili orgány činné v trestnom konaní označené sťažovateľom v jeho ústavnej sťažnosti právomoc rozhodovať v tejto trestnej veci (už nemohli žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania), a tým aj ukončili stav právnej neistoty sťažovateľa ako osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie.

11. Vychádzajúc z podstaty a účelu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k okresnému riaditeľstvu a okresnej prokuratúre odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (obdobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 300/08, III. ÚS 114/2016, III. ÚS 101/2017, II. ÚS 287/2021, I. ÚS 405/2022).

12. Ako *obiter dictum* ústavný súd pripomína, že právna neistota sa v tzv. predsúdnom trestnom konaní týka toho, či orgán verejnej moci činný v prípravnom konaní (spravidla policajt) navrhne podanie obžaloby alebo navrhne v závislosti od výsledkov dokazovania v prípravnom konaní iný spôsob konečného rozhodnutia, napríklad zastavenie trestného stíhania (I. ÚS 316/2014). Vo vzťahu k prokuratúre sa potom právna neistota týka toho, ako prokurátor s takým podnetom naloží svojim (pre prípravné konanie meritórnym) rozhodnutím (II. ÚS 426/2020). V korelácii prezentovanej časovej postupnosti udalostí sa dostatočne odôvodňuje záver, že v čase podania ústavnej sťažnosti orgány činné v trestnom konaní už neboli oprávnené v predmetnej trestnej veci sťažovateľa konať, pretože spis sa nachádzal na príslušnom súde, a teda už nemohli ovplyvniť priebeh konania a ani porušovať namietané práva sťažovateľa. Ukončením vyšetrovania a podaním obžaloby orgány činné v trestnom konaní vykonali všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha týchto orgánov verejnej moci pri odstraňovaní právnej neistoty skončila v prípade vyšetrovateľa skončením vyšetrovania, predložením spisového materiálu prokuratúre a zo strany okresnej prokuratúry podaním obžaloby okresnému súdu (m. m. IV. ÚS 348/2020, I. ÚS 172/2022, I. ÚS 558/2023).

IV.2. K žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

13. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ústavný súd konštatuje, že takýmto žiadostiam vyhovie v prípade súčasného (kumulatívneho) splnenia podmienok vyplývajúcich z § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a jeho ustálenej doterajšej judikatúry v tejto oblasti, t. j. 1. ak ustanovenie právneho zástupcu odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa (ak vzhľadom na svoje majetkové pomery nedisponuje dostatočnými zdrojmi na úhradu trov právneho zastúpenia) a 2. ak zároveň nejde o bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

14. Ústavný súd po preskúmaní obsahu ústavnej sťažnosti v jej podstatnom základe konštatuje (aj bez potreby bližšieho skúmania majetkových pomerov sťažovateľa), že nebola splnená druhá podmienka na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, keďže v konkrétnom prípade sťažovateľa ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku, ako to vyplýva z tohto rozhodnutia (výrok 1 tohto rozhodnutia), a ani ustanovenie právneho zástupcu by na prijatých

záveroch ústavného súdu nič nezmenilo. Ústavný súd preto žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu nevyhovel (výrok 2 tohto rozhodnutia).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu